

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom nastu male stvar, a mesloga sva polvareni" Nat. Pos.

Predstavlja s poštarnicom stoji 20 for., a sajlike samo 1 for. za cijelu postarinu. Razmjerne 1 for., a sajlike 50 novčića za pol godine. Izvan Carevine više postarina. Gdje se najde najmanje 8 sajličaka; to su vojni, da im list šaljemo svim ukupno pod jednim zvremenom imenom, davat čemo za 70 novčića na godinu svakomu. Novčić se salje kroz postarsku Muzičnicu. Ime, prešime i neblizu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedostaje na vremenu, neka je javi odpravniku u otvorenem pismu, za koja se neplaća naknadna postarina, napisav izvana Reklamaciju. Tko List prima i drži, ako je postoran, to ga i plaća.

„NEPOZVANIM“.

U predzadnjem broju odgovorili smo porečkoj „Istri“, koliko nas imade u užoj i široj Istri a danas osvrnuti. Čemo se na neumjestna napadanja rovinjskoga Talijana u Pazinu tiskana u drugom broju istoga lista gledo naših pučkih školah. Taj dopisnik želi da budu sve škole za 188,032 Hrvata i Slovenaca u Istri sgoljno talijanske, jer da se djeca nebi mogla stogod naučiti u hrvatskom jeziku! Čitajući ovakve ludorije nije nam nikad na um došlo, da na što takva odgovorimo, nu njekolicina naših prijateljih nas zamoli, da ipak nješto odgovorimo.

Težko je odgovarati čovjeku, koji neće poznavati naravnih ni državnih zakonu! Prvi elementarni zakon govori, da valja buditi i odgajati djecu u materinjem jeziku. To nataže i državni i pokrajinski zakon ne samo u našoj monarkiji već po cijelom širokom svetu, to vriedi i u Istri za Talijane, samo nesmije vrediti za Hrvate! Hrvati, ako so žele stogod naučiti, imaju tu nauku primiti u talijanskom jeziku od talijanskog učitelja ma i nerazumiću rječi talijanske. Gdje drugdje nobi svjet ni vjevorao, da se što takva napisati može. Isti dopisnik je sa svojim uplivom i gorućom željom, da potalijanči Pazin, u društvu poznate dvojice toliko radio, da se potalijanči njomečka pučka škola, jer da se tim jezikom odviše djeca muče i ništa nenaču nerazumiću ga. Da je ostao dosledan, to bi morao pripoznati da neću tako ni hrvatska djeca napredovati talijanskim jezikom, nu za Hrvate vredni što drugoga!

Podlistak.

P R E V O D

talijanskog govora, što ga je preč. g. kanonik Andrija Štrk držao u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu prigodom pogreba pokojnog biskupa, Jurja dra. Dobrili.

(Konac.)

Nije moja zadaća, iznesti na vidjelo sve mnogobrojne vrline, kojima se odlikovalo njegovo krasno srđe — preveć li skušao vašu uztrajljivost i dobroto — zato neću nego da spomenem samo nekoje. Već sam ga puti, osobito u sjemeništu, čuo reći: Učite se i radite neuromno — u grobu će se napočivati. Plamlio je pravom evangelskom ljubavlju napravio svojemu iskrivenju, onom ljubavi, koja pomogauć u sudsavosti, onom ljubavi, kojoj ljevice nikad nezna, što je učinil desnicu. Prvih godina njegova boravljenja u Poreču, kad je još stjenjano pod težkim teretom neobhodno potrebitih dugova, učinjenih naime u tu svrhu, da nabavi u svoju kuću sve ono, bez čega nemajuču biti biskupska čast i dobrotnstvo, bio jednom ostao sa sama četiri forinta. U toj prigodi dodje mu sestra, preoseć ga, neka joj pomogne, a on sestrini razboljeli dva jednako draga sina, ali prvi

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

naloži se

Tip. F. Ilata, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Plama se salju platjeno poštarnino. Vlasti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u cijelici ili u izvadku, naime prama svojoj vrijednosti i smjeru ovoga Lista. Nopadisani se dopisi neupotrebivoj. Osobna napadanja i drsto sukronne stvari nemaju mesta u ovom Lstu. Priobčena se pisma tiskaju po 5 novčića, svaki redak. Oglaši od 8 redakata stope 60 novčića, a svaki redak suviš 5 novčića; iti u slučaju opozivanja po što se pogodi oglanslik i odpravničtvo. Dopisi se novčaraju. Uredničtvo i odpravničtvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuju, nego putem svoje Listnice.

Jasno vidimo licumjorce, komu nije ni do nauke ni do napredka već jedino do potalijančenja našega naroda! Ako se Hrvati neće potalijančiti, nema za njih školah nok ostanu talijanski robovi. Evo talijanskoga liberalizma.

Ovaj čovjek se nadalje tuži, da škole uz sva toliko troškove ipak propadaju. Kako će napredovati, kad imamo najvećim dijelom med hrvatskim pučanstvom školah su učovnim talijanskim jezikom, sa učiteljima neznanjicima hrvatski. Šaljaci novidec gdjegod nikakva napredka nit nešalju svoje djecu u školu, pitaju svoje škole al i su jom nedaje. Ako pitame svoj jezik u školi to onda po dopisniku tjeramo odmah politiku u školil A kako bismo okrstili uvadjanje talijanskoga jezika med hrvatski puk? To se kol Talijana nezove politika. Kako nam jednu jedinu školu hrvatsku med talijanskim pučanstvom. Tko nije mržnju med narod, tko vredja najsvetiјu stvar »materinji jezik«?

U istom dopisu nastavlju taj dopisnik, da se sa hrvatskim školama nastoji pohrvati Istru. Samo s ovo strano (zapadno) Učko ima nas preko 144,000, dakle po prilici 16,000 djecu sposobne pohadati školu, a koliko ima hrvatskih i slovenskih školat? Zahtjevamo doduši i zahtjevati čemo, dok nas bude krv grijala, da se uvede naš jezik u našu škole, kojo mi nesumi žaljevi uzdržavano. Od nas još nije nitko zahtjevao, da se u vaših gradiliću uvede u škole hrvatski jezik, od nas se još nije nitko protiv talijanskoj školi kod talijanskog pučanstva. Vi nam pak narivateva naš jezik, vi pišete našim občinam, da neće biti potežkočah kod utemeljenja

škole samo ako bude talijanska. Tako je pisano iz Poreča! Komu? Znaju dobro tamoznji a i mi znamo. Tko ima dakle uzroka, da se tuži. Sjegurno na Talijani. Govori nadalje dopisnik, da so Istran neće pohrvati, tu ima podupravo pravo, jer so Hrvati nemaju pohrvati, a Talijan ne, dakle bilo bi pamotno da se Hrvati i Talijani uzajemno ljube i stuju. Istran se neće potalijančiti, slično je onomu, što smo više puta čuli, da u Istri nema Hrvata, tko želi biti Hrvat neka ide u Hrvatsku. Ako u Istri nema Hrvata, jer Istra nespada pod Hrvatsku, onda nema ni Talijanah, jer Istra nespada pod Italiju. Kad bi vam tko ovako sborio, nobi li vas ljuto uvredio?

Tuži se dopisnik, da apoštoli hrvatscino nisu Isteani. Ta odluka su dosli? Mi bi se naproti imali tužiti, da upravo oni apoštoli, koji sive talijančinu i zahtjevaju talijansko škole za hrvatskih djecu, nisu Istrani nego inostrancei Karnjeli. Nastojati valja, kliči nadalje dopisnik, da se širi talijanska kultura te da se sve po talijanči: (per non apparire barbari in faccia agli stessi nostri conprovinciali). Ovo može izroci čovjek, komu jo sve puno gujeva i strast potamnila pamet i razum. Barberi smo, što želimo i hoćemo da se naobrazimo u našem jeziku. Imado mnogo gimnazija, realnih, naučničkih školah, glij se sve uči hrvatskim jezikom i glij se naša braća odgajaju. Barberi smo kad govorimo naš jezik, u komu imamo dičnu sveučilište, koje je na dan svecanog otvorenja sručno pozdravljeno od svih slavnih radojaka.

Bio je zakleti neprijatelj svake gizde i svakog slijaja: živiti u poniznosti i neznanji bljaje njegovu najveću želju. Bljekrpa značaj i stalnih načela. Više bi puti rekao: Glede trih stvaru ne iju nogodbe s menom, naime gleda moje vjere u Boga, moje vlastnosti caru i moje ljubavi prama narodu, iz kojega sam potekao. Toga radi, kao nitko od živućih, tako nije mogao ni on uteci prilikom ljudi, kojim sva mudrost i vrlina stoji u okretnosti jezika. Najviše mu se zanjevalo od nekoje strane, što je tobože izključivo i preveć ljubio ono bledni i siromašni narod, koji ga zadario i odgojio. Gospod, kad bi koga od vas slijedno prosila milostinju dvojica siromakata, jedan bi od njih bio sav u dionicih, bled, suh, seguren, duboko upisan i stakleni očiš od gladi i svakog stradanja, a drugi prije očijevan i ugojen: komu biste se od njih prije smolvali, komu od njih biste prvo pružili pomoćnicu ruku? Jelite da onomu, koji van se čini, da jo nelzimo sličnoj i potrebniji? Nekoj se majci razboljela dva jednako draga sina, ali prvi

ziku akademiju, gdje se muževi europejskoga glasa natječuju u znanosti. Barberi smo što imamo toliko književnih društava i zavoda. Barberi smo, kad govorimo naš milozvučni jezik, o komu je vaš glasoviti Mezzofanti rekao, da mu je među svim europskim jezicima poslije talijanskoga najmliji. Dopisničo, osvedočito se knjvi smo ni barbari Hrvati, kad tožimo za naobraženjem u svojem jeziku, uzmite u ruke »Hrvatski Vil« ilustrirani hrvatski list pa četo viditi, da bi i Italija mogla bit ponosna na takav list. Znadeo dopisničo, koji su pravi barbari današnjega vremena? Gotovo to su oni, koji bi htjeli tlačiti narode, uništiti njihovu narodnost i jezik a tim i slobodu.

Naš pazinski delija htijec izpričati i opravdati toliko ludorije i nepravice navadja, da jo u Istri jezik talijanski, u komu se čita i piše (dobro da nije još rokao i govor), slijedi da ga svi moraju učiti.

Kako je moguće, da se kod nas mnogo čita i piše hrvatski, kad su dosad skoro sve škole bile talijanske. Kad je u saboru naš čovjek predložio, da se tiska bar občinski zakon u hrvatskom jeziku, zaključile Talijani, da nije treba. Mjesto da nam pomažu u našem napredku to nam na put stavljaju svaku moguću zareku.

Za doba neumrloga i slavnoga talijanskoga pjesnika Dante-a u Italiji Čitalo i pisalo se je skoro izključivo latinski ili francuzki. Isti Danterev učitelj Brunetto Latini napisao je svoj »Tesoro« na francuzkom jeziku, jer nije smatrao talijanski jezik sposobnim za takav predmet. (See-

je stopram nešto naloš, došim se drugi tressi od neprestano težke groznice, ranav i raznesaren od pete do glave, koga će ona skrbiti nastojati, kod kojega će postjeći noć i dan presegidit? Nezapašnjućen onoga, neljne dvoje da kod ovoga, kojemu treba već skrb i veće nastojanje. To i ništa drugo jest čisto i pokojni biskup Dobrili!

I uprav ta neomedjena ljubav prama pulku, što mu ju on izkaziva svojim gučim kanončincim posjeti, bijaće uzrok njegovog smrti. Poput dobris pastira žrtvova život za svoje ovce. Uslijad zadnjog kanončića posjeti svoju Biskupiju padne u bolest, kojoj nebjijač leika ni pomoći od nikog strane, te koja ga svojim podmuklima začišči grizli i skončava.

A kad ono prvo gvanje zadnje prošloga mjeseca novembra raznijo u tili čas po gradu i po ostaloj Biskupiji žalostni glas, da se dobri biskup težko razbolio, njegovu vjerni duhovni sluči, zabrinuti od strana kraljeve goleme nesreće, tužni i tužni u biskupskim palaću, da se obaviste o stanju svog bolestnog pastira. Veoma je dirao gledati svjetla i odišiva lica, zajedno sa prostim rukotvornim, dolaziti opozitno u biskupiju nadom, da će čuti povoljnije glase. I gla, njegovo se stanje, ali za kratko vreme, bilo toli poboljšalo, bio se počeško krepliti i oporavljati, da bijede ustači raznovrastne ostanke u ovoj stolici crkve, prisustvovasno sv. Misi, a mi u naglosti i

žičeli svojih čuvstava, misleć da je već sasvim izvan pogibeli, javno i svečano zahvalismo Bogu na toj milosti. Ali žalost, ono nebi mir, nego prem kratko i varavo primirje. Neukrotivi težki bolest, što je već odavna vrebala na njegov dragocjeni život, bilo je se kano prikrlo, da ih jači i žesče opet napadne, fero milio do kraja shrva i skonča svoju žrtvu.

Mirne i spokojene duše primi navješčenje svoje skore smrti veleć: Budi volja Božja, popi ču i tu času. Izpojavljiv i pričestiv se optovljivo u svojoj bolesti. Po propisih svete Crkve, da dade svojim pravovernim crvicanum dušobudan izleg, bledi na svečan način primiti zadnju pričest. Onaj turobin sprovod, koji je dan pred njegovom smrću krenuo iz ovog svestog hrama put njegova doma, ostan je nežbriv u pameti svim onim, koji su s njim isli, i ga putem sretali.

Napokon petak, dan u koji izlazhnu Spasitelj sveta na gori Golgoti, naše biskup, okružen od Kipitula, koji se klečeć molio za sretno mu preseljenje iz ovoga sveta na bojni, počinj, u šest sati i pō na večer: I tim danas po katoličkom obredu sprovidimo njegove vremenične ostanke u ovoj stolici crkve, pomislimo so Bogu za njegovu dušu, prisustvovasno sv. Misi, služenju po Pre-svjetlom i Prečastnoj Biskupu porečko-

Sa Istočnih granicah istre,
mjeseca marta 1882.
(Konac.)

On nadalje voli, da izuzam Kastavacah, od Plomina pa do riečke granice sve jednodušno želi i hodo talijansku školu, pa uzklječe: vriješe je da se toj občoj i živoj želji, kojoj se protivi samo svedenstvo i vlada, (sliči črnja) i provincija jednom zadovolji. Rečeno podkrijuje činjenicom, što su i u riečkom kotaru škole talijanske.

Što on ovđe govori o njekakoj občoj i živoj želji za talijanskom školom, to se jo gosp. dopisnik noprosto izmislio. Priznajemo da ima i ovđe tu i tamo zavedenih, koji misle da je dostatno za biti »civile« znati izbrbljati par talijanskih riečih, a za biti prostak, da je dosta hrvatski govoriti; ali do tih i do njihova civilizacije znamo koliko nam je držati. O kakvoj občoj i živoj želji za talijanskom školom, ovđe neima ni govora.

Iztičemo ovom prilikom, da nam je oko zapelo ob onu črkaju poslijereći »vlada« i sjeća nas ono »ibis redibus non« itd. — Nu mislimo da nije nehotice učinjeno, već da bi se dopisnik hotio tobože i na vladu potužiti što mu otvoreno nepomažu talijanici Istru, al se boji to otvoreno kazati pa se zato služi sano položajem črnja i veznikom »ia«. — Što se on pozivlje na talijanštinu, kojom se riečka okolica davi, to dokazuje da on nepoznaje pravog stanja stvari. Ondje vam vladaju nenaravni zakoni, koji, usamo se, traju samo do vremena. Isto bo onako mogao bi doći zakon iz Beča, da imaju biti po cijeloj Istri pučke škole samo nemacko, pa bi se hlep podučavalo i učilo u onom jeziku, ako i bez ikakve koristi; ali po tom, dvojimo, da bi pamet čovjek mogao zaključivati na volju naroda i njegovu narodnost.

Najljepša je pak što sada sledi: Dopisnik piše: La politica in questo parti tra i suoi coltivatori (generalmente sacerdoti) rimase molto sconcertata dalla pubblicazione fatta dalla »Provincia« riputata in qualche periodico slavo, risguardante il consimento istriano per quanto si riferisce alla lingua o conseguentemente alla nazionalità». Pa dalje: Questi poveri sbalorditi convengono: o che gli slavi si sono italianizzati o che la statistica è erronea.

(Politika u ovih stranah, kod onih koji se njom bave (većinom popovi) vrlo je smučena publikacijom što ju »Provincia« donela, a jedno slavenska novina ponovila tičućom se popisa istarskog pučanstva »koliko se tiče jezika i dosledno narodnosti« — pa dalje: Ovi siromasi presenećeni priznaju ili da su se slavi potalijanili ili da je statistika pogrešna.

Kad bi ovđe dopisnik bio rabio mjesto rieči »sconcertata« rieč »scandalizzata« bliže bi bio istini, jer se radi zadnjeg popisa ovđe u istinu nije nitko smutio, pošto smo svi znali kako i što se sve radilo sa rubrikom »lingua usuale«. Ta za boga tko hoće da vam vjeruje da ima n. pr. u Voloskom do 600 Talijanaca kad ih pre 10 godinah nije bilo nit 6. Ili ste ih vi valjda cieplili na ovdešnjih Hrvatih? Kad je vodio ovoliko, što će tek biti u srednjoj Istri?

Nu siromasi »sbalorditi« nepriznajemo, da su se Slavi potalijanili, nego da ste ih vi mnoge zatalijanili, pa da je usled toga statistika pogrešna, razumjeti će svatko, koji ne misli poput Istrijana dopisnika.

Dopisnik zaključuje: Che si sia forse creduto, che l'Istria fosse addirittura un corpo avanzato della Croazia! a mi mi odgovoramo, da Istra sma-

tramo po većini njezina pučanstva, u čem se gospodin dopisnik nimalo nevara, u istinu za ono što jest t. j. hrvatskom. Njekoju narodnosti mora pripadati. Da je to istina, mi se svakako nadamo, da će se doskora i dopisnik sam osvjeđočiti.

Čudno nam se pak čini, kako je mogao dopisnik sa istočnim stranah Istre onolik članak napisati a da se nije pozvac na svoju »avitu culturu«, košto to uvjek čine njegovi jednočlanci kad o nama govore.

Zaključujemo dvostrukom preporukom na »Istru« i to prvo: da se pobrino za dopisnika, koji će joj sa ovi naših stranah štograd pametnij napisati, nego je to učinio ovaj rjezin sadanji, a drugo, da blago izvoli mesti same pred svojimi vrati i tokar onda početi nam narivavati talijansku školu i jezik kad budemo mi tražili da se u Poreču i Rovinju hrvatske škole otvore. To nije mnogo, i mi se od nje i od finih njezinih suradnika bila uslijed ustanka ukinuta. U tom dogadjaju vide poljski listovi u Pruskoj znak pomirjenja između Rusih i Poljakah, tđ zoru lopših danah po jedno i drugu u slavenski slogi i uzajomnosti. A i jest, Rusija pomalo vraća Poljakom zaplijenjene pravice naime gleda jezike u školi i crkvi, a ono-madno dopustila im vlasta da gradu i svaj teatar u svrdu Petrogradu. Budajte tomu, da dogovori s papinskom stolicom gleda ekvenih pravice i ne-popunjenoj biskupijai stolicah dozvavaju, pak doš imati pravu sliku tih lijeplih nadah. U ostalom prevarne nihiliština stranka, koja bila nešto utihnila, počela so opat gibati. Nu po izjavi Kraptovčina, jednoga njezinih prijatelja, u prvom svojem broju izjavila da se Istra na ovu stranu proteže samo do Labinja i valjda do Učke, pa po tom mi k njim niti ne-spadamo. Dixa.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 15. travnja 1882.

Nj. volič, naš Cesar i Cesarica da mislo doći jesenom na tršćansku izložbu, tđ odsjeti tom prigodom u Miramaru, carskom dvoru kraj Trsta.

Danas se sastaju navještene jur Delegacije, od kojih da će zajedničko ministarstvo iskati 25 milijuna forinti, koji da mu trobuju da utvrdi osvjejeno pokrajine, gdje se još ni sad nije došlo do stalna mira. Ceskim namjestnikom bio imenovan general Krauss. Tim imenovanjem naša su braća Česi veoma zadovoljni, jer

da je čovjek pravedan i pomirljivo čudi. I general Filipović soli se po svojoj osobnoj želji iz Beča u Prag istom činom vrhovnog vojničkog zapovjednika. Da se što više prištedi na državnih troškovih, veli se, da vlasti misli ukinuti nekoja namjestničta, a odnosno poslovne priviliteri susjednim. Po tih glasovih ukinula bi se namjestničta Salzburgska, Šleska i Bukovinska.

U Dalmaciji je zapovjednik i namjestnik general Jovanović imenovan nekojo činovniku, kojim nisu Dalmatinici ni najmanje zadovoljni, jer da neznaju ni pisnat hrvatski. U zastupničkoj kući carevinskog viceča, čim se sostane, da će doći na pretresanje petnje ili zahtjevnicu naše braće Slovensac, kojim traže podpunu ravnoopravnost u školi i uredu. Ovih se danah vršili u Ljubljani gradski izbori, kod kojih je narodna stranka slavno pobedila. Ovo naknadno zimsko vrieme da je tu i tamo a naime u Ugarskoj jetini jako naškodilo.

Preksutra sastaje se izza uzkrasnih blagdanah opet sabor hrvatski, da dorazovi zemaljski proračun i izabere ono četvero poslanika, što će se imati dogovorati s poslanicu magjarskim i riečkim i konačnom rješenju riečkog pitanja. Tom prigodom neku i slavni sabor gleda koga izabere, i izabranici neka gledaju, što rade, kad budu u onom tijekom vječu; jer narod kao što slavi svoje zaslужeno muževje, tako i prokljine doviceva uspomenu nevaljanac i izdajicah. Ako se nebudu mogli Magjari sporazumiti svjetla i poštenu lica, a ono neka prekinu svaki dalnji dogovor i ugovor: bolje je, da to pitanje ostane neriješeno i drugih

dvadeset godinah, nego li da se njihovom privoljom rieši na štetu i sramotu hrvatskoga naroda. Neke Ma-

gari uzmognu povoljiti i ovim i onim;

ali nikad da su Hrvate osamarili i

poružili. Reći će tko, da otkud nam

tolik jezik u tom pitanju. Na to od-

govaramo, da smo mi Hrvati.

Iz Rusko dolaze vesti, kojim se

Niemci od sedca raduju. Mjesto starca

kneza Gorčakova imenovalo se držav-

nim kancelarom savj. Giersa, dočim

se bojalo da će grof Ignatijev, koga

Niemci nemogu ni napisana vidjeti.

Ako je istina, da je Ignatijev htio rat,

onda se radujemo i mi tomu dogad-

aju, jer sve slavenstvo pa i Rusija

treba mira. Tamo se čine pripreme za

kruništvo, na kojoj da će biti za-

stupano trideset hiljadah občinala.

U to je ime bilo imenovano i 12

poljskih Maršala, koji da će za-

stupati poljsku kraljevinu. To je tim

znamenitije, što je ta čast g. 1863.

bila uslijed ustanka ukinuta. U tom

dogadjaju vide poljski listovi u Prus-

koj znak pomirjenja između Rusih

i Poljakah, tđ zoru lopših danah po

jedno i drugu u slavenski slogi i uza-

jomnosti. A i jest, Rusija pomalo vraća

Poljakom zaplijenjene pravice naime

gleda jezike u školi i crkvi, a ono-

madno dopustila im vlasta da grade

i svaj teatar u svrdu Petrogradu. Dudaj-

te tomu, da dogovori s papinskom sto-

licom gleda ekvenih pravice i ne-

popunjenoj biskupijai stolicah dozro-

vaju, pak doš imati pravu sliku tih

lijeplih nadah. U ostalom prevarne

nihiliština stranka, koja bila nešto utih-

nula, počela so opat gibati. Nu po izjavi

Krapotkina, jednoga njezinih prijatelja,

sto živi u Londonu, ova da će polo-

žiti svoje oružje u onaj isti dan, u

koji se car Aleksandar odvaja, dati

Rusiji ustavnu slobodu i zastupničku

državljanku. Tu dakle netreba nego

nešto dobro volje s jedne i s druge

strane, pak se povratio Božji mir i u

nepregledne ravnice ogromne slaven-

ske carevine.

U Njemačkoj se dakle već kada tada dokončao rat proti katoličkoj Crkvi. Schlužer je imenovan njemačkim poslanikom kod Pape. Ali sad kao da misli zaroditi to zlo u Franceskoj, se strogo prieti svakomu, tko bi se god usudio raditi, da se digne glas naroda proti nekoj bezbožnim za-konom, što se snjuju u franceskoj na-rodnoj skupštini. Gambetta se oženio i stao opet kljepti za izpodnutom ministarskom stolicom. Francesko da se misli povuci natrag iz Algira. U Egiptu svaki dan gore. U Maroku Sultan Mulej Sidi Hasan, potomak krovog proroka Muhameda, da je za-konom zajamčio slobodu svakoj vjeri u svojem kraljevstvu, Turska da kupi vojsku na bugarskoj granici, a to da ne baš proti Bugarskoj nego proti Makedoniji, gdje da se kreplje glibje podjarmljeno tamo slavensko pleme. Rusija išće opet od Turške odšetu prošlog rata. Engleska je pustila iz zatvora Parnella, irskog kolovodju.

U Njemačkoj se dakle već kada tada dokončao rat proti katoličkoj Crkvi. Schlužer je imenovan njemačkim poslanikom kod Pape. Ali sad kao da misli zaroditi to zlo u Franceskoj, se strogo prieti svakomu, tko bi se god usudio raditi, da se digne glas naroda proti nekoj bezbožnim za-konom, što se snjuju u franceskoj na-rodnoj skupštini. Gambetta se oženio i stao opet kljepti za izpodnutom ministarskom stolicom. Francesko da se misli povuci natrag iz Algira. U Egiptu svaki dan gore. U Maroku Sultan Mulej Sidi Hasan, potomak krovog proroka Muhameda, da je za-konom zajamčio slobodu svakoj vjeri u svojem kraljevstvu, Turska da kupi vojsku na bugarskoj granici, a to da ne baš proti Bugarskoj nego proti Makedoniji, gdje da se kreplje glibje podjarmljeno tamo slavensko pleme. Rusija išće opet od Turške odšetu prošlog rata. Engleska je pustila iz zatvora Parnella, irskog kolovodju.

Jurina i Franina.

Fr. Pa kako je
pašalo na Buzete
one, ča si mi bil
natukul prvi dñi
janjskega Decem-
bra — ač si mi
bil obecjal, da ćeš
mi u svoje vreme
sve povedet?

Ju. Kako? — dobrò!
Fr. Dobrò!
Ju. Ma dobrò, ač bi reč, da su više oblasti
ono pošteno družtvo formalno pri-
znale i potvrdile.
Fr. Potvrđile!
Ju. Ma si ti nisu, istina je istina, da oni
ljudi, bez znanja, il neznanja vish
oblasti, deru svojimi dictami oni sil-
romašl puk, kako da smo va Un-
garskoj, a ne va Istroj!

Različite vesti.

Dr. Dinko Vitezović boravio je na svom polazku na otok Krk njekoliko dana kao obično u gradu Trstu, gdje je u krugu prijatelja i znanci ugodno svoje časne sproveo. Najduže 18. t. m. mjesecu bili će opet u Beču, jer državni sabor nastavlja svoje poslove.

Iz Kastava nam pišu; da je tamо obdržava na dne 8. Aprila sjednicu občinsko-ga zastupstva. Na dnevnom redu bijabu občinski računi prijašnjih godina te zato su prijašnji glavarji opravdali njekoje stavke potrošenih novacača a njekoje se pobili razvidljivo. Što se tih preterani računali ob blage uspomene. Cudera odlučio je občinski vleč, da neka za njegu odgovara junta. — Završni računi god. 1881. *Obrada* Kastav bila je god. 1881. dohotka 20.000 for. 79. nv.; Izdatka 49.590 for. 68. nv. Prilaze občine a) *Bergud* imao je prihoda 3062 for. 26 1/2, nvč., izdatka 797 for. 44 1/2, nvč. b) *Klana* imala prihoda 3.840 for. 5 1/2, nvč., izdatka 3.812 for. 2 nvč. c) *Škavica* prihoda 332 for. 31 1/2, nvč., izdatka 329 for. 4 nvč. d) *Lisac* obnje 306 for. 7 1/2, nvč. e) *Studenica* obnje 572.72 1/2, nvč. Ove prilaze občine odplati se većinom dug za skupne poslove glavarstvu. Klana neduguje već ništa. Preostala svota od 12.424 for. pripadajuća prideljana občini Bergud opredjeljena bilo je za gradnju škole, koja se već gradi.

U ovu vrijednost zaključeno bl. da se zasadi i u strogu zabranu postavi u Klanici *brdo leskovac* i to sa sjevera borovinom a po vrhu i od strane polja voćakom. U istoj sjednici bi jednoglasno prepričan za definitičnog učeljaju u Rukavcu dosadanji učitelj g. *Ivan Franki*. U sjednici se razpravljalo vrlo trčivo i ozbiljno, što je tako hvalevredno. — Dne 4. a. m. koludiranju je novo sagradjena občinska cesta Belići-Kastav, koja se poput zmije izpod Kastva krasno uvija, a građenja je na obično zadovoljstvo. — Drago nam je izjaviti, da g. *Fr. Kinkela* iz doljnega Rukavca nema polag njegove Izjave ništa skupog na onim, koji bi htjeli samostalnu občinu. Nego čudnovito jo, kako se je moglo nastaviti u dotičnoj molbenici, da će glavarstvo biti u Kinkelovoj kući br. 27?

Franjo Krežina, Sastavio se je u Zagrebu odbor od pet lica koji se je preuzeo, da se prenesu ostaci nezabavnoj Franjo Krežmo iz daleko pruske zemlje u domovinu, koja ga je rodila.

Bržan otac. Jedan od najbogatijih posjednikih Wisconsina, Sewyter, pozvao je k sebi jednoga dana obile svoje kćeri i rekao Im: »Neeće vam biti nepoznato, da je vaš otac bogat čovjek. Nu jednog dne, kada vam imat će vlasti, da velle imetak dobiti kad kada i kada i odati. Učinio bi me dake nijesretnijim otcem, kad bi znao obskrbljeno vas za budućnost i da si umijete same saštiti otiče i skuhati jelo, ako bih ja na prošački štap. Mlađe dame poslušaće oca, i za neko vrijeme pozvane roditelje i nekoliko prijatelja kuće na obič, koji su same pripravile, a bile su odjevene odjeću jednostavno, ali ukusno, koja su si same sgotovile. Sretan otac i milijunar bio je tako durnit, da ju svakoj od svojih dardavao 25.000 dollar. To je doduše pripovjedčica američka, ali lijepe.

Nova kometa. Nedavno došla je iz Amerike vist na bečku zvjezdarnu, da je odkrivena nova kometa. Napokon našli su ju i bečki astronomi. Svetlost zvjezde je 10. veličine, te imaju k zapadu okretni rep. Dosad se još nezna, spada li u pozitativne već komete.

Neće da bude član magjarske akademije. Kalman Thaly bio je predložiti akademikom magjarske akademije znanosti, da se članom rečene akademije proglaši Ljudevit Kossuth radi svojih temeljnih memoira. »Függ« javlja sad, da je Ignac Helfy dobio od Kossutha list, u kojem ovaj veli, da nelepti za slavom, da bude član magjarske akademije znanosti, a u slučaju, da ga izaberu, to bi on bio prisutan, neprimiti takovoga odlikovanja.

Prosјaci u Londonu. U novijih dana se kadšto romantlje vlesti o prosjaci, koji poslije smrti znaju ostaviti velik imetak, što su ga na ovim ili onom uglu novčić po novčić nakupili. Napokon mora da se vjeruje takovim vistem, čita li se izvješće o razpravi, koja se je nedavno vodila u Londonu proti prosjaku Johnu Wheeleru obtuženu s bog klatrenja. Taj dječko, koji nije ni slijev ni sakal, te po tome nije ni mogao javno milosrđe osobito gađati, priznao je besramno sudeu u licu, da bi smatrao vrlo lošom žetvom, kad neki svaki dan odnosi kući bar 23 šilinga (do 15 šilinga) i kad se nebi još badava pošteno napis. Odsudjen je na dvadeset batinjan i na godinu dana prisilne radnje. Istoga dana odsudjen je drugi neki prosjaku, koji se je prečinio, da ga muče grčevi, te komadom sapuna znao na ustljivim proziveti pjeni i zavratiti pravu kisu novaca, koje mu je občinstvo u torbu slijalo.

Magjarski grof i elgarska banda. Kako se iz Budimpešte javlja, grof Béla Forgach nastupio je dne 20. pr. m. na elgarskom bandom, sastojecem se iz četrnaest osobah, put Europom da zavabe da je.

Jastrebarsko. Odbor gospodarske podružnice Jastrebarske daje na znanje, da je odredjeni na dan 19. 1. travnja t. g. u ovom trgovističku razjedničkih zapriekah na neizvjetno vrijeme odgodjen.

Skole u Istri. U prvašnjih brojevih javili smo, kako se odsada podučavati u Lindaru t. j. za djecu prvih triju godina hrvatski, a druge tri školske jedine talijanski kao matični jezik, dočim ostaje u prve obilježje talijanski za druge hrvatski jeziki. — Takva uređba obstoji i za Tinjan. U puškoj školi u Novakiji je za svih 6 godinah hrvatski učevni jezik, dočim se je za Pitjan i Gradišće ustanovio talijanski jezik kao naučni a uz to podučavat će se talijanski jezik u Novakiji kao obligat, u Pićenu i Gradišću hrvatski. Danas javljamo ova viesila našim čitateljima, da ih prisude. Neznamo kako se mogu djeca u Pićenu i Gradišću podučavati u talijanskem jeziku? Na to ćemo se još obazirati.

Stanovnici u Svajcarskoj. Stanovnici Svajcarske pripadaju treim narodnostima, njemačkoj sa 69%, talijanskoj sa 24%, francuzkoj sa 7%. Po vjersi ih je 59% katolika, 40% rimokatolika i 1% drugih vjeroizповјестih. Katolici imaju 5 biskupija, u Lucerni, Churu, Freiburgu, Sv. Gallenu i Sittenu; 33 mužkih samostana sa 546 redovnikama i 55 ženskih sa 2020 koludarskim. U Svajcarskoj dolazi na 40 km. 68 stanovnika. Najviše napušteni su kanton Graubünden, Sv. Gallon i Tessin. Stanovništvo je u zadnjih 10 godinama naraslo za 7%, jednakno kao i u Austriji.

POUKA.

Ob uzgoju vrtiarskih biljina.

Piše Nikola Vežić.

(Naslovak).

5. Paršin.

Uhvano nitko bolje nezna, nego li naše vredne domaćice, koju važnost peršin ima pri kuhanju. Peršina ima dvije vrsti i to: slabasti i korenasti.

Od ovog prvoga upotrebljavaju naše domaćice ponajviše lišće u svakovrstna jela dočim se od drugog t. g. korenastog jedino njegov koren upotrebljava. Budući njegovo sjemenje vrlo težko kljia, zato će on koristiti bilj, ako se rane u proljeće posije, dakako uz to i dobro zaljeva. Peršin zahtjeva zemlju pjeskovitu, zatim dobro i duboko obradjenu. Peršin ima se češće pliveti, pošto ga korov rado udruži i tako zakržljava — a pri velikoj suhi kadkad ga i zaljevaj.

Daljnje pak o njegovu obradjivanju biva isto kao i kod mrkve. Dapače i spravljanje i čuvanje biva kao i kod mrkve samo ta je razlika, što mu zima neškodi.

Pri zaglavku upozorit mi je na slijedeće: Sa peršinom rasle takoder i divlji ili kako ga naš narod nazivlje sa hrvatskim imenom *kokoši peršin* (acetosa cynapium); on je vrlo otrovna biljka, s toga valja veliku *pomoru* pri hrani peršina obratići, da ne bi, ne daj Bože, mjesto pravog divljeg uljara, jer bi se moglo dogoditi strašne nesreće; dapače o tom se je čitalo nazad nekoliko godina u novinam, da se jedan takav slučaj dogodio u Njemačkoj, gdje je više od jedne osobe ova nepoželjna životna stajala.

A sad čujimo, kako ćemo naime ove dvije biljke jednu od druge razpoznati. Evo kako:

Pitomi peršin ima lišće mnogo šire i manje rekasto od lišća divljega peršina; dalje divlji peršin nemu nikakva mirisa, dočim pitomi, kako si ga rastavio medju prstima, odmah ga poznaje po mirisu.

6. Celer.

Naše ga vrle domaćice isto tako upotrebljavaju kao što i peršin.

On se lakođer rano u proljeće sijat, jer mu je sjeme vrlo tvrd.

Ulm je malo ponarasa, ima se razsadići na gusto i to na toplo mjesto, pa se istom kašnje (za neko vrijeme) idu sadići na grade (litre). Ovo se ponajviše čini za to, što isti, dok je još malen zahtjeva veliku vlagu, te ga je tako lakše zahtjevali na manjem prostoru, nego li kad se odmah po libah posadi.

Posle nekoliko tjedanâ treba ga razsadići na like i to 4%, stope (1 mtr. 42 cm.) šroke, u 5 redova po 10—12 palca (26—32 cmtr.) biljka od biljke.

Sad se ima češće poljevati i više puta molićicom okopati, da se korov uništi. Za celer treba dobro zemlju obdijelati, zatim valja, da je dobro gnojna i raha.

Pošto dakle celor gnojnu i vlažnu zemlju ljubi, to će vrlo dobro biti, ako se u mjesecu kolovozu i rujnu sa razblaženom mokraćom (gnojnicom) t. j. sa 1 vjeđricom gnojnica i sa 3 vjeđrice vode polje. Celer se vodi iz zemlje koncem mjeseca listopada.

7. Spinac.

Spinac ljubi dobro, jako obradjeno i toplo zemljiste. Slje se u proljeće i u jeseni. Spinac ne zahtjeva Bog zna kakove njegove, već se ima češće pliviti i zaljevati.

Ova je korisna zelen poznata kao vrlo hraniva koli za zdrava, toli i za bolestna čovjeka; nu zato ju žalivoži spak vrlo malo nije naš hrvatski narod. Ele vredne moje domaćice, latite se posla, to šljajte ovo koristno povrće čim više. Budite uvjereni, da je spinac od velike koristi.

(Sljedito će).

NEUKA NAUKA.

Žetva kroz cijelu godinu. — *Stecnja* mjeseca žanje se žito u sjevernoj Austriji i krcu se novo žito. Počinje žetva u Novoj Zelandiji, u Kili i u drugih predjelih južne Amerike. — *U veljači* počinje žetva u Egiptu i u Indijah, pak traje celi mjesec ožujak. — *U travnju* žanje se u Siriji, Cipru i na Egipatskom primorju, u Kubbi, Meksiku, u Porslji i u maloj Aziji. Mjesec svibnja žanje se u srednjoj Aziji, u Perziji i Maloj Aziji, u Algeriji, u Srbiji, u Maroku, u Teksasu, u Floridi, u Kini i u Japanu. — *U lipnju* u Kaliforniji, u Oregonu, u južnih predjeljih sjeverne Državah, u Španiji, u Portugalu, u Taliji, u Ugarskoj, u Turciji, u Rumuniji u južnoj Rusiji, u Dunavskih Državah, u južnoj Francuzkoj, u Grčkoj, u Siciliji, u Kentuku, u Kansosu, u Koloradu. — Mjesec srpnja obično počinje u kneževinama srednje i zapadne Englezke, slijedi u Oregonu, u Nebraskoj, u Minesotu, u Jovi, u Illinoisu, u Indiani, u Michiganu, u Ohiju, u Novoj Englezkoj, u Newjorku, u Virginiji, u Gornjem Kanadu, u Francuzkoj, u Njemačkoj, u Austriji, u Taliji, u Jastrebarskoj, u Ugarskoj i u Poljskoj. — *Kolovoza* mjeseca slijedi u Francuzkoj, u Njemačkoj, u Belgiji, u Olandi, u Monitabi, u donjem Kanadu, u Dunskoj i u Poljskoj.

— *U rujnu* žanje se u Skotskoj, stranom u Englezkoj, u Americi, u Švedskoj, u Sjevernoj Rusiji. — *U listopadu* u Skocelji. — *U studenom* počinje žetva u južnoj Africi, u Perzi i u sjevernoj Australiji; a mjesec prosinac u Platitskih državah, u Kili i u južnoj Australiji.

Sočivo varenje. — Sočiva suha, kao što su fašol ili pasuli, bob, sočivica, bijeli gršašnik i t. d. sadržavaju u sebi neko vlastito hranivo, što se nazivlje, *Sočivinom*, i koje naliči bjelančevini sadržanoj u mesu. Bjelančevina nisu da, neki se nemisliti da je bjelančevina samo u jujetu.

Sećivina kao što bjelančevina u mesu i u juju stisne se u vrucoj vodi i raztapa se u studenoj. I dobitne stavimo li varili meso u hladnu vodu, bjelančevina će se raztopiti u vodi i mi ćemo imati dobru

jubu, ali će meso izgubiti nešto svoga teka, a stavimo li ga u vrelu vodu, to će se bjelančevina na jedan put u mesu slasniti, ter čemo imati težnje mesu, ali slabiju čorbu.

To se isto opaža u sočivnjačam. Stavimo li sočivnjače variti u hladnu vodu to će se sočivina raztopiti u vodi ter će sočiva omekšati, dočim stavimo li sočivnjače u vrelu vodu, sočivina će se stisnuti a sočiva će biti tvrdna.

Tko želi pak umjesti kašu ili napraviti čorbu od sočiva, to mora sočivo variti, staviti ga svakaku u hladnu vodu. Naše gazarde znaju veoma dobro kako zeleno sočivo treba sipati u vrucu vodu, a suho u hladnu, a sada će dokučiti tomu i razlog.

Curi li ti bačva proslji živoga japna na vodebitje sito, te ga umiesi s uljem, dotle dok postane tlesno što tvrdje. Miz je tada gotova. Zalijeći bačvu i budi stalan da ti neće više procuriti. S vremenom će zapeplina postati čvrsta kao klok na zidu.

Kako da ti zimi nezelu noge. Rusi poznavaju način najjednostavnijih da ugriju sebe noge. Oni omotaju nogu povrh hjeđeve kartom, a zatim obiju postole. Tim načinom neprodre leden zrak te i noge ne mogu zebati.

Ugledne gospodje u Petrogradu priznавajući vrednost ovoga načina omotaju sebe noge novinama. Obraniti se od ledja i staviti pod noge kakvo protutstranacko glosilo, dvostruko zadovoljstvo!

Inni ljudi, koji nemogu na nikakav način da ugriju noge zimi. Tim nesrećnjakom savjetujemo da pospu lagano iznutra hjeđeve brašnom od gorušice (semapa). Gorušica će razdrožiti krv, i tim će se noga ugrijati.

G. L. D.

Listnica.

Gosp. M. S. Kako vidi došlo je na rod, iskrona vam hvala! Što se tiče prevoza iz O. R., milo će nam biti pribrojiti koju crticu nu gledeći na prostorista gledajte biti čim kraći.

Priposlano.

Što. Gosp. Vjekoslav Bader-u u Gorici.

Javljam Vam, da sam posve u redu primio vosak poslan za ovu župnu Crkvu dne 12. siečnja 1882 f. 163. 16 vrednosti, držim za dužnost izjaviti moje podpuno zadovoljstvo, pošto vodak »iz pravoga zagotovljenoga pčelnog nosača« je istovjetan s onim poslanim u prijašnji godinah, koji je nadmožno svakog očekivanje.

Željam Vam što veću razprodaju ove vrste vosaka i ti ne toliko što bi od tudjih bila korist, koliko jer bi se tada u svih crkvah rabio vosak kakav je propisan za crkveno obrede bez oškoditi pjeneznice dotičnih čest. Crkvah.

Izkustvo mi svjedoči, da Vas vosak iz čistoga pčelinjeg voska, premda je nješto skupiji od drugoga, obilato nadoknađuje ovu prividnu štetu tim što se polagano topi i posve malo, za ne reći ništa, odcjedajuće, premda ima prilično debo stjenj.

Oglas.

Javljam našim čitateljima i ostalom štovanom občinstvu, da smo pomoću Matice Hrvatske dali preštamplati iz „Naša Sloga“ u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravniciha ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namjenjen Našoj Slogi i Bratorstvini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

Odpravnictvo „Naša Sloga“.

Sjeguran da ćete Vi i nadelje, kako ste do sada, sdušno praviti sveće od čistoga voska, za — da uzmognu svi, koji imaju dobru volju, i u ovom vječku potvorbe, rabiti onakove sveće, kakove crkva razumjeva pod »luminacijom« opetovno želeći Vam dobar uspjeh u razprodaji, jesam

Vaš

Pop Josip Mrakovčić

ž. upravitelj.

Punat (Veglia) dne 25. siječnja 1882.

Ték Novakah polag Borse u Trstu od 4.—15. aprila 1882.

Die	Car. dukt (čekin)	Napl.	Lire sterl.	Aust. rent. u papiru	Aust. rent. u srebru	Aust. rent. u zlatu
1	5.57	9.48%	—	75.90	—	—
2	—	—	—	—	—	—
3	5.57	9.47%	—	75.95	76.55	—
4	5.57	9.46%	—	75.75	—	—
5	5.57	9.47%	—	75.95	—	—
6	5.58	9.48%	—	75.85	—	—
7	—	—	—	—	—	—
8	5.59	9.49%	11.94	75.85	76.55	—
9	—	—	—	—	—	—
10	5.59	9.40	—	76.35	—	—
11	5.58	9.49%	—	76.30	—	—
12	5.58	9.49%	—	76.20	—	—
13	—	—	—	—	—	—
14	—	—	—	—	—	—
15	—	—	—	—	—	—

Pregled tršćanskoga tržišta
dne 13. aprila 1882.

	OD	DO
	for. ne.	for. ne.
Vosak prim. i ugarski za 100 k.	—	—
Kafa Portorisko	95	103
S. Domingo	60	64
Rio polag vrati	39	65
Cukar austrijski	37	58
tučani	34	75
Cvijetje trave buhače (Grisantone)	55	20
Tamjan sploh	32	45
Naranča, skrinjica	3	7
Karabu pulježicu levantinsko . . . za 100 k.	7.50	7.75
Smokve Kalamata	14	16
puležice	2	5
Limuni, skrinjice	84	99
Bademci i dalmatinski mendule za 100 k.	25	27
Lešnjaci	26.50	27.50
Šljive horasanjsko i srbsko	14.50	15
Pšenica ruskaja	11.50	11.85
Kukuruz (kratkih) ruski	10.75	10.75
Raž	9.75	10.25
Ječam	8.50	9.50
Zob ugarskih arbunaskih	10.50	11.50
Pauli (nažol), polag vrstilo roba	11	12
Bob	10	16
Grasalj (bilj.)	15	14
Loči (tallijanski lugoljicu) (kitajski)	12.50	14.25
Vuna bozatu	118	125
morejska	122	125
arbunaska	—	—
Istarski	47	53
Dasko korišča jolovice	42	70
Štajersko	42	70
Grede	10.80	11.70
bukovice	7	12
Ujce Italij. nažoje vrati za 100 k.	50	62
„injolje“	—	—
„srednje vrati“	41	—
dalmatinsko	41	—
Istarsko ulje u barilu	9.50	9.75
Koža strojne maštice	165	183
suho vojivo naško	47	53
„dalm.“ ist. bos.	80	103
janjetje naško za 100 kom.	75	100
dalmatinske	60	90
kozje	—	—
vunene slame	—	—
auhu	—	—
zečje za 100 kom.	28	40
Balkalar	35	38
Sardeli i baril	13	25
Vitriol modri	25	27
Maslo	70	100
Loj dalmatinski i naški	41	43
Salo	68	50
Slanina	70	—
Rukija citočtar 100 litara)	—	—
Galvici istarski	25	26
Ruj naški	—	—
„ istarski	8	50
„ dalmatinski	8	50
Mokinje	5	8
Kruplje (semolina)	4	10
Ljilič od javorka	14	14
Vinske strgotinje (Gripulja)	25	50
Med dalmat. i riciki	24	31
„ hrvatski	31	—
Lumber (jabuke od javor.)	11	11
Pakal baril od 100 k.	3.75	9
Čunje (strane)	2	18
Kaltram dalmat	14	16
Šumpot u prahu	7.50	8.50

Tisk. FRANE HUALA.